

БОГОСЛОВСКО ПАСТИРСКИ ПРОГРАМ

СТАНДАРДИ И УПУТСТВА ЗА АКРЕДИТАЦИЈУ СТУДИЈСКИХ ПРОГРАМА I И II СТЕПЕНА

Увод

Стандард 1. Структура студијског програма

Стандард 2. Сврха студијског програма

Стандард 3. Циљеви студијског програма

Стандард 4. Компетенције дипломираних студената

Стандард 5. Курикулум

Стандард 6. Квалитет, савременост и међународна усаглашеност студијског програма

Стандард 7. Упис студената

Стандард 8. Оцењивање и напредовање студената

Стандард 9. Наставно особље

Стандард 10. Организациона и материјална средства

Стандард 11. Контрола квалитета

Додатни стандарди за студијске програме који се изводе на светском језику, за заједничке студијске програме, за ИМТ програме, за студије на даљину и за студије у јединицама без својства правног лица ван седишта установе

Стандард 12. Студије на светском језику

Стандард 13. Заједнички студијски програм

Стандард 14. ИМТ (интердисциплинарни, мултидисциплинарни и трансдисциплинарни) студијски програм

Стандард 15. Студије на даљину

Стандард 16. Студије у високошколској јединици без својства правног лица ван седишта установе

ТАБЕЛЕ

ПРИЛОЗИ

УВОДНА ТАБЕЛА

Назив студијског програма:	БОГОСЛОВСКО ПАСТИРСКИ ПРОГРАМ
Високошколска установа у којој се изводи студијски програм:	Универзитет у Београду Православни богословски факултет
Образовно – научно/образовно – уметничко поље:	Друштвено-хуманистичке науке
Научна, стручна или уметничка област:	Теологија
Врста студија:	Основне академске студије
Обим студија изражен ЕСПБ бодовима:	240 ЕСПБ
Назив дипломе:	Дипломирани теолог
Дужина студија:	4 године
Година у којој је започела реализација студијског програма:	2014
Година када ће започети реализација студијског програма (ако је програм нов):	/
Број студената који студира по овом студијском програму:	569
Планирани број студената који ће се уписати на овај студијски програм:	95
Датум када је програм прихваћен од стране одговарајућег тела (навести ког):	22. 6. 2020. Наставно- научно веће Православног богословског факултета УБ
Језик на коме се изводи студијски програм:	Српски
Година када је програм акредитован:	2014
Web адреса на којој се налазе подаци о студијском програму:	www.bfspc.bg.ac.rs

Стандард 1. Структура студијског програма

Обим основних академских студија теологије – Богословско-пастирски програм износи 240 ЕСПБ. Студије трају 8 (осам) семестара, односно 4 (четири) године.

У току једне академске године студент остварује по правилу 60 бодова. Обавезе студената у погледу похађања наставе обухватају највише 30 часова предавања и вежби седмично.

Студијски програм чине двосеместрални предмети предвиђени Наставним планом Основних академских студија, и то а) општеобавезни предмети - којима се формира општи теолошки профил и стичу знања из кључних теолошких области; б) изборни предмети, чијим савладавањем студенти стичу специјализована знања из предметних подручја за која су се определили.

Студијски програм је састављен од:

1. Академско-општеобразовних предмета – чијим савладавањем студенти стичу знања из области друштвено-хуманистичких наука,
2. Теоријско-методолошких предмета из области теологије и катихетске педагогије,
3. Научно-стручних предмета који су концентрисани на ужу област теолошких наука и
4. Стручно-апликативних предмета из теолошких области, страних језика и пастирског богословља.

Студијским програмом Основних академских студија теологије Богословско-пастирског програма предвиђено је обавезно похађање наставе и полагање испита **из 21,25% изборних предмета, односно из 4 изборна предмета од укупно 8 по слободном опредељењу сваког студента.**

Облици наставе су:

- предавања (отворена за све студенте),
- вежбе као облик наставе који обезбеђује продубљивање теоријских знања и стицање одговарајућих увида у тематику која се обрађује. У току семестра студент је дужан да похађа вежбе.
- научно-истраживачки рад студената и др.

Најчешће коришћени методи наставе, који проистичу из логичко-епистемолошке природе знања која се стичу на овом профилу, јесу вербално текстуални, илустративно-демонстративни и експериментални.

На основу Статута Факултета, с обзиром на специфичности већег броја теолошких предмета, у оквиру наставе предвиђени су поред предавања и аудиторних вежабања и остали облици извођења наставе (богослужбена, омилитичка, пасторална, катихетска и педагошка пракса)

Сваки наставник и сарадник је на располагању студентима путем индивидуалних и колективних консултација, два часа сваке недеље у терминима који су истакнути испред кабинета и објављени уз личне интернет презентације наставника и сарадника на веб сајту Факултета.

Стандард 2. Сврха студијског програма

Програм основних академских студија теологије Богословско-пастирског програма има за циљ да оспособи студенте за развој и примену научних достигнућа из области теологије на пољу црквеног и друштвеног живота у циљу ангажовања свршених студената у пасторално-

мисионарској и социјалној димензији деловања Цркве.

Програм обезбеђује стицање теоријских знања и академских способности које су нужне за компетентно вршење послова који захтевају примену фундаменталних и апликативних теолошких знања и способности у организовању и обављању свештеничке службе у свим њеним димензијама - литургијској, мисионарској, пастирској, катихетској и др. као и у обављању верске наставе у основним и средњим школама, у компетентном учествовању у раду институција културе (културни центри, архиви, библиотеке), медијских установа, државних и црквених органа и организација, као и за даље развијање професионалних компетенција. Програм обезбеђује такве компетенције да студентима омогућава да наставе студије, не само на Богословском факултету Универзитета у Београду, већ и на другим богословским и сродним факултетима друштвено-хуманистичким наука у земљи и иностранству.

У програм основних студија уграђене су дидактичке вредности које су се искристалисале кроз вишедеценијску традицију Факултета, као и методолошке и технолошке иновације неопходне за обезбеђивање научне и апликативне актуелности наставе и суочавање са новим изазовима. Сходно томе, сврха студијског програма је да задовољи савремене потребе теолошког образовања са циљем формирања кадрова који могу компетентно да одговоре актуелним друштвеним изазовима.

Стандард 3. Циљеви студијског програма

Основни циљ студијског програма основних академских студија Богословско-пастирског програма је образовање будућих теолога са циљем стицања компетенција и способности за конкретне службе у области црквеног и друштвеног живота, првенствено за ангажман у пасторално-мисионарској и социјалној димензији деловања Цркве, као и за стицање знања и способности неопходних за учешће у даљем образовном процесу у циљу постизања вишег нивоа знања (на мастер и докторским студијама). Циљ студијског програма је и да студенти усвоје научну и стручну методологију потребну ради стицања и примене знања, научних и стручних достигнућа из области теологије, контактних и комплементарних научних и стручних дисциплина.

Наведени основни циљ реализује се кроз следеће парцијалне циљеве: упознавање са предметом, основним методама и развојем теологије као научне дисциплине; развијање способности разумевања теологије као научне дисциплине и предмета теологије у трансверзалном и лонгитудиналном аспект; развијање способности за разумевање и критичко тумачење теолошких феномена и проблема на основу резултата научних истраживања; развијање способности примене усвојених знања из области теологије на професионалан начин у свим потенцијалним облицима професионалне делатности (припремање, организовање и обављање свих облика катихезе, укључујући и верску наставу у институционалном школству, вршење пасторално-мисионарске и социјалне службе, компетентно учествовање у раду институција културе, медијских установа, државних органа, црквених структура и организација, невладиних и других установа и организација); развијање способности дефинисања и решавања проблема (смишљања и одбране аргумената) у области теологије, контактних и комплементарних наука; оспособљавање за самостално дефинисање истраживачких проблема, прикупљање и тумачење извора за теолошка истраживања и обављање самих истраживања; развијање способности употребе информационо-комуникационих технологија у овладавању знањима из области теологије и способности за праћење и примену нових резултата научних истраживања; развијање способности за популаризацију теологије и способности размишљања о релевантним

теолошким, друштвеним, научним и етичким питањима, уз развијену свест о значају неговања националне и светске културне, а посебно хришћанске баштине; развијање способности за даље усавршавање знања и вештина у свим облицима професионалне делатности и способности неопходних за наставак студија на другом степену високог образовања - дипломским академским студијама - мастер.

Приликом израде студијског програма посебно се водило рачуна о начелима Болоњске декларације и стању богословских студија у савременом свету. Програм основних студија Богословско-пастирске теологије на Факултету има за циљ синтезу традиционалних и савремених дидактичких вредности, социјалних компетенција и унапређење система стицања теолошких знања, што га чини јединственим и важним фактором у оквиру српске просвете.

Стандард 4: Компетенције дипломираних студената

По завршетку основних академских студија теологије – Богословско-пастирски програм стиче се академски назив дипломирани теолог.

Студенти који заврше студијски програм основних академских студија теологије Богословско-пастирског програма имају следеће опште компетенције: способност за анализу, синтезу и предвиђање решења и последица у домену теологије, способност за примену метода, поступака и спровођење истраживачке делатности у складу са научном методологијом, способност за критичко и самокритичко мишљење, способност за примену стечених знања у пасторалној, мисионарској, социјалној и катихетској пракси, комуникационе способности и спретност, способност за сарадњу са ужом социјалном околином и међународним окружењем, развијену професионалну етику.

Студенти који завше студијски програм основних академских студија теологије – Богословско-пастирски програм имају следеће предметно специфичне компетенције: темељно познавање и разумевање теологије као научне дисциплине и предмета теологије у трансверзалној и лонгитудиналној перспективи, способност примене стечених знања у свим облицима професионалне делатности: вршење свештеничке службе у свим њеним димензијама - мисионарској, литургијској, социјалној катихетској и др., припремање, организовање и обављање катихезе за све узрасте и верске наставе у основним и средњим школама, компетентно учествовање у раду институција културе, медијских установа, државних органа, црквених структура, невладиних и других организација, способност употребе информационо-комуникационих технологија у овладавању знањима из области теологије, способност за праћење и примену нових резултата научних истраживања, популаризацију теологије и њено дидактичко-катихетско транспоновање као научне дисциплине и свеукупне хришћанске културно-интелектуалне баштине, способност за даље усавршавање знања и вештина у свим облицима професионалне делатности и за наставак студија на другом степену високог образовања - мастер академским студијама. Наведене компетенције имају друштвену и црквену оправданост и значај и у складу су са основним циљевима и задацима Православног богословског факултета и циљевима Универзитета у Београду.

Стандард 5: Курикулум

Курикулум основних академских студија теологије Богословско-пастирског програма обухвата распоред предмета по семестрима и годинама студија, тип и статус предмета,

недељни фонд часова активне наставе и број ЕСПБ бодова за сваки појединачни предмет. Описи (спецификације предмета) садрже назив предмета, статус предмета, име, односно имена наставника и сарадника који изводе наставу, циљеве предмета, очекиване исходе, предуслове за похађање наставе, кратак садржај предмета, препоручене уџбенике и литературу, методе извођења наставе, начин провере знања у току семестра и на завршном испиту, методе закључивања оцено и друге податке.

Програм основних академских студија Богословско-пастирског програма на Православном богословском факултету састављен је од обавезних предмета и изборних предмета. У току студија студент бира изврстан број изборних предмета са листе опционих предмета.

Стандард 6: Квалитет, савременост и међународна усаглашеност студијског програма

Основне академске студије теологије богословско-пастирског програма на Православном богословском факултету у Београду усклађене су са резултатима савремених научних истраживања из области теолошких наука, стандардима за акредитацију студијских програма које је прописао Национални савет за високо образовање Републике Србије, као и са начелима Болоњске декларације и одговарајућим студијским програмима основних академских студија теологије на факултетима, односно универзитетима из земаља Европске Уније.

Студијски програм основних академских студија теологије на Православном богословском факултету у Београду подразумева примену европских стандарда у погледу услова уписа на студијски програм, трајања студија, структуре студијског програма (обавезни и изборни предмети) и стицања одговарајућег стручног (академског) назива, издавања додатка дипломи као и изражавања

оптерећења студената у складу са европским системом преносивости бодова (ЕСПБ).

У контексту усклађености и аналогија по карактеру, структури и садржају студијских програма за Православни богословски факултет Универзитета у Београду су најрелевантније следеће теолошке образовне институције:

- Theological Faculty of Athens University, Greece - <http://www.theol.uoa.gr/>
- Faculty of Theology, Aristotle University of Thessaloniki, Greece - <https://www.auth.gr/en/theosch>
- Pontifical Lateran University - Pontificia Universita Lateranense – <https://www.pul.it/wpcontent/uploads/2019/10/Ord.-Didattici-e-Piano-degli-Studi-Quinquennio-Istituzionale-Teologia-2019-2020.pdf>
<http://cms.pul.it/index>
- Catholic University of Louvain – <https://uclouvain.be/en-prog-2019-reli1ba>
<http://www.teco.ucl.ac.be/>
- Univesität Leipcig – <http://www.uni-leipcig.de/~religion/>
- Univesität Marburg – https://marvin.unimarburg.de/qisserver/pages/cm/exa/coursecatalog/showCourseCatalog.xhtml?_flowId=showCourseCatalog-flow&_flowExecutionKey=e1s1
<http://www.uni-marburg.de/religionswissenschaft/>

Стандард 7: Упис студената

На студијски програм основних академских студија теологије – Богословско-пастирск програм студенти се уписују на основу конкурса који расписује Универзитет у Београду. Предлог броја слободних места за упис утврђује Православни богословски факултет у складу са друштвеним и црквеним потребама и властитим ресурсима - расположивим просторним и кадровским могућностима. Упис студената на студијски програм основних академских студија теологије – Богословско-пастирски програм врши се у складу са Законом о високом образовању, Статутом Универзитета у Београду, Статутом Православног богословског факултета и Правилником о полагању пријемних испита и упису на студијске програме које реализује Православни богословски факултет. Врста и начин провере знања, склоности и способности на пријемном испиту у потпуности одговарају природи студијског програма.

Упис на основне студије обавља се сваке године крајем јуна и првих дана јула у основном конкурсном року, а по потреби и почетком септембра у додатном року (пријављивање, писмени пријемни испит и сам упис). Право учешћа на конкурсима имају кандидати који су завршили средњу школу у четворогодишњем трајању.

Држављани Србије који су средњу школу завршили у иностранству, а немају нострификован документ потребан за упис у првом конкурсном року, могу да конкуришу у другом конкурсном року за упис у прву годину основних студија, по претходно обављеној нострификацији њихових школских сведочанстава стечених у иностранству.

Православни богословски факултет у Београду уписује и студенте страног држављанства. Ови кандидати приликом пријаве на конкурс предају: а) оригинална документа и решење о нострификацији, б) доказ да су здравствено осигурани за текућу школску годину, в) доказ да владају српским језиком, г) доказ о уплати накнаде за пријаву на конкурс д) благослов Патријарха српског.

По основу успеха у средњој школи кандидат може стећи највише 40, а најмање 16 бодова.

Успех на пријемном испиту оцењује се од 0 до 60 бодова. Пријемни испит се састоји од 60 питања, и то: 30 питања из опште културе и 30 питања из теологије. Сваки тачан одговор бодује се са једним бодом.

Избор по утврђеним мерилима врши се са јединствене ранг листе свих пријављених кандидата. Кандидат може бити уписан на терет буџета ако се налази на јединственој ранг листи до броја одобреног за упис кандидата на терет буџета, који је одређен овим конкурсом за упис на Факултет, а има најмање 51 бод.

Кандидат може бити уписан као самофинансирајући студент уколико се на јединственој ранг листи налази до броја одобреног за упис самофинансирајућих студената, који је одређен конкурсом за упис на Факултет, а има најмање 30 бодова.

Стандард 8: Оцењивање и напредовање студената

Оцењивање студената уписаних на основне академске студије теологије - Богословско-пастирски програм врши се континуираним праћењем рада студената и на основу поена стечених у испуњавању предиспитних обавеза и полагањем испита.

Студент савладава студијски програм полагањем испита чиме стиче одређени број ЕСПБ бодова, у складу са студијским програмом.

Сваки појединачни предмет у програму има одређени број ЕСПБ бодова који студент остварује када са успехом положи испит.

Број ЕСПБ бодова утврђује се на основу радног оптерећења студента у савладавању одређеног предмета и применом јединствене методологије за све студијске програме који се реализују на Православном богословском факултету.

Успешност студената у савладавању сваког конкретног предмета континуирано се прави током наставе и изражава се поенима. Максимални број поена које студент може да оствари да предмету је 100.

Студент стиче поене на предмету уредним похађањем наставе и активношћу на часовима, испуњавањем предиспитних обавеза и полагањем испита. Минималан број поена које студент може да стекне испуњавањем предиспитних обавеза током наставе је 30 а максимални 70.

Сваки предмет из студијског програма основних академских студија богословско-пастирске теологије има јасан и објављен начин стицања поена. Начин стицања поена током извођења наставе укључује број поена које студент стиче по основу сваке појединачне врсте активности током наставе или извршавањем предиспитне обавезе и полагањем испита.

Укупан успех студента на предмету изражава се оценом од 5 (није положио) до 10 (одличан).

Оцена студента је заснована на укупном броју поена које је студент стекао испуњавањем предиспитних обавеза и полагањем испита и одговара квалитету стечених знања и вештина.

Стандард 9: Наставно особље

За извођење основних академских студија теологије богословско-пастирског програма на Православном богословском факултету у Београду ангажовано је укупно **41 наставник и 3 сарадника**. Број наставника и сарадника одговара потребама студијског програма и усклађен је са бројем предмета и бројем часова на тим предметима. Укупан број наставника и сарадника довољан је да покрије укупан број часова наставе на студијском програму. Од укупног броја потребних наставника и сарадника већина је у радном односу са пуним радним временом на Факултету (**38 наставника и 3 сарадника**), с тим што су за остваривање дела наставе у законским оквирима ангажовани и наставници са других факултета Београдског и других универзитета (**3 наставника**).

Научне и стручне квалификације наставног особља одговарају нивоу њихових задужења. Сваки наставник има најмање пет референци из уже научне области из које изводи наставу на студијском програму.

Подаци о наставницима доступни су јавности.

Стандард 10: Организациона и материјална средства

За извођење студијског програма обезбеђени су одговарајући кадровски, просторни, техничко-технолошки, библиотечке и други ресурси који су примерени карактеру студијског програма и предвиђеном броју студената.

Настава на Православном богословском факултету изводи се у амфитеатрима и слушаоницама које су по потреби опремљене аудио-визуелном опремом. Студенти располажу компјутерским центром. Библиотека располаже простором, пријатном и осветљеном читаоницом и богатим фондом публикација на српском и страним језицима из области теологије и других наука које се проучавају у оквиру предметног студијског програма, као и збирком енциклопедија, лексикона и речника. Компјутерски систем којим располаже Библиотека омогућава електронско претраживање фондова факултетске и других библиотека Србије, али и приступ иностраним електронским сервисима за претраживање стручних и научних часописа у пуном тексту (Кобсон, Оксфор). Библиотека располаже са више хиљада библиотечких јединица релевантних за извођење студијског програма. За све предмете садржане у курикулуму студијског програма у библиотеци Православног

богословског факултета постоји одговарајућа уџбеничка, приручна и друга научна литература и то у довољном броју за нормално реализовање наставног процеса. За извођење студијског програма обезбеђена је потребна информациона технологија. На тај начин, студентима су обезбеђени сви услови који су неопходни за квалитетан рад на овом студијском програму.

Стандард 11: Контрола квалитета

Квалитет програма основних академских студија теологије богословско-пастирска теологија оцењује се у поступку самовредновања и спољашњом провером квалитета.

Контрола квалитета студијског програма подразумева редовно и систематично праћење његове реализације и предузимање мера за унапређење квалитета у погледу курикулума, наставе, наставног особља, оцењивања студената, уџбеника и литературе.

Факултет спроводи поступак самовредновања за сваког предавача и за сваки предмет у последњим недељама предавања у семестру путем анонимног упитника који попуњавају студенти, са циљем унапређења укупног квалитета наставе и давања на значају студентима као субјектима наставног процеса. Евалуација квалитета студијског програма обухвата контролу одржавања наставе према усвојеном плану рада и календару наставе, обавезу наставника да воде дневнике рада, као и проверу мишљења студената о квалитету свих облика наставе, а на основу одређених стандарда везаних за одржавање наставе, садржај наставе, методе извођења наставе, педагошке и дидактичке квалитете рада наставника, квалитет наставног и испитног материјала на Факултету и оцењивање студената.

Контрола квалитета студијског програма обавља се у унапред одређеним временским периодима, који за самовредновање износи највише три године, а за спољашњу проверу квалитета највише пет година.

У контроли квалитета студијског програма обезбеђена је активна улога студената и њихова оцена квалитета програма.